

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17286>

Özet

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i (BYÖ), Ahmet Ak?n ve B. Çetin (2007) taraf?ndan Türkçe'ye uyarlanm?? olan, bireylerin ba?ar?ya yönelik motivasyonel e?ilimlerini ölçmeyi amaçlayan psikolojik bir araçtır. Ölçek, ba?ar? yönelimi teorisine dayanarak, orijinal formdaki üç faktörlü yapıyı korumaktadır: **Ö?renme Yönelimi (ÖY)**, **Performansa Yakla?ma Yönelimi (PYAY)** ve **Performanstan Kaç?nma Yönelimi (PKAY)**. Yapılan uyarlama çalışmas?nda, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile yapı geçerlili?i test edilmi? ve iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ile test-tekrar test yöntemleri kullanılarak güvenirlik katsayılar? rapor edilmi?tir. Çalışman?n sonuçlar?, ölçe?in Türk kültüründe kullan?ma uygun, sağlam psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i, psikometrik araç, geçerlik, güvenirlik, ö?renme motivasyonu, faktör analizi, uyarlama, akademik ba?ar?.

Yazarlar

Ahmet Ak?n, B. Çetin

Amaç

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin akademik ve ki?isel ba?amlarda ba?ar?ya yönelik gösterdikleri motivasyonel e?ilimleri üç temel alt boyutta tespit etmektir. Bu alt boyutlar, bireyin göreve hakim olmaya mı (Ö?renme Yönelimi), di?erlerinden daha iyi görünmeye mi (Performansa Yakla?ma Yönelimi) yoksa ba?ar?sız görünmekten kaç?nmaya mı (Performanstan Kaç?nma Yönelimi) odakland???n? belirler.

Ak?n ve Çetin taraf?ndan 2007 yılında gerçekte?tirilen uyarlama çalışmas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türkçe konu?an popölasyonlar için geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilirli?ini kan?tlamay? hedeflemi?tir. Bu amaçla, ölçe?in yapısal uygunlu?u ve iç tutarlılı??? detaylı bir şekilde incelenmi?tir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **Ba?ar? Yönelimi Teorisi** kapsam?nda yer alan motivasyonel yapılar? ölçmektedir. Bu yapı, bireylerin ba?ar? durumlarına nasıl yakla?t???n?, ba?ar?yı nasıl tanımlad???n? ve ne tür hedefler belirledi?ini ifade eder. BYÖ, literatürde yaygın olarak kabul gören üç boyutlu bir ba?ar? yönelimi modelini temel alır:

Ö?renme Yönelimi (ÖY): Bireyin yeterlili?ini art?rmaya, yeni beceriler kazanmaya, göreve hakim olmaya ve ki?isel geli?im göstermeye odaklanmas?.

Performansa Yakla?ma Yönelimi (PYAY): Bireyin di?erlerinden daha iyi görünmek, yeterlili?ini kan?tlamak ve pozitif yarg?lar almak amac?yla hedefler belirlemesi.

Performanstan Kaç?nma Yönelimi (PKAY): Bireyin yetersiz görünmekten, ba?ar?s?z olmaktan veya negatif sosyal yarg?lara maruz kalmaktan kaç?nmak amac?yla hedefler belirlemesi.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal formunda öngörülen üç faktörlü yap?yla yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? ve yap?sal olarak geçerli oldu?unu do?rulam??t?r. Bu, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen alt yap?lar? do?ru bir ?ekilde ay?rd???n? göstermektedir.

Yap?lan madde analizi sonucunda, ölçe?in maddelerinin ay?rt edicilik düzeyleri incelenmi?tir. Düzeltildi? madde-toplam korelasyonlar? ÖY alt boyutu için .42 ile .58, PYAY için .48 ile .61 ve PKAY için .48 ile .60 aras?nda de?i?mi?tir. Bu de?erler, maddelerin ilgili toplam puanla yüksek düzeyde ili?kili oldu?unu ve iç tutarlıl??a katkı sa?lad???n? göstermektedir. Ayrıca, %27'lik alt ve üst gruplar?n madde puanlar?ndaki farklara ili?kin *t* de?erlerinin 7.41 ile 27.94 aras?nda s?ralanmas?, tüm maddelerin ba?ar? yönelimlerini ölçme konusunda yüksek düzeyde ay?rt edicili?e sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri hem iç tutarlıl??k hem de zaman içindeki kararlıl??k aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarlıl??k güvenilirlik katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?erleri alt boyutlar için kabul edilebilir düzeyin üzerinde bulunmu?tur:

Ö?renme Yönelimi (ÖY): **.77**

Performansa Yakla?ma Yönelimi (PYAY): **.79**

Performanstan Kaç?nma Yönelimi (PKAY): **.78**

Ölçe?in zaman içindeki kararlıl??n? ölçen **test-tekrar test güvenilirlikleri** de yüksek korelasyonlar göstermi?tir. Bu de?erler, her bir faktör için s?ras?yla ÖY için **.95**, PYAY için **.91** ve PKAY için **.94** olarak rapor edilmi?tir. Bu yüksek katsay?lar, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı sonuçlar üretti?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?i, **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?larak incelenmi?tir. DFA, Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin (BYÖ) üç faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu

ve teorik beklentilerle uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Faktör yükleri analizi, her bir maddenin kendi faktörüne güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ortaya koymu?tur. BYÖ'nün faktör yükleri; ÖY alt boyutu için .47 ile .78, PYAY için .67 ile .92 ve PKAY için .48 ile .69 aras?nda de?i?mektedir. Bu yüksek faktör yükleri, her bir alt boyutun ölçtü?ü yap?y? net bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçek yap?s?n?n sa?lam oldu?unu desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Derecelendirme format? (Orijinal ölçe?in format?na uygun olarak Likert tipi derecelendirme kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri ve Genç Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18+

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler üzerinde ger?ekle?tirilmemi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

BYÖ, ÖY, PYAY, PKAY, psikometri, test-tekrar test, Cronbach Alfa, akademik motivasyon, psikolojik ölçüm, yap?s?sal e?itlik modellemesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Ak?n

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2007 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?I?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve araşt?rma amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar (Ahmet Ak?n) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m koşullar? yazar tarafından belirlenmelidir.

Kaynaklar

Ak?n, A. ve Çetin, B. (2007). Başar? Yönelimleri Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 7(26), 1-12.

Orijinal makalenin linki: ejer.com.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: basari-yonelimleri-olcegi-toad.pdf

Başar? Yönelimleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmamıştır. Maddeler için yayımlanan makaleye veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.